

Visie dierenwelzijn

De eerste dierenwelzijnsnota van de gemeente Den Helder dateert van januari 2010. Inmiddels hebben er ontwikkelingen plaatsgevonden binnen het dierenwelzijnsveld in Den Helder en is er nieuwe wetgeving gekomen inzake dierenwelzijn. Een update is daarom wenselijk. Er is gekozen voor een visie en geen nota om in lijn te blijven met de uitgangspunten van het College voor kort en bondig beleid. De doelstelling van deze visie is om aan te geven op welke wijze de gemeente Den Helder invulling geeft aan haar wettelijke taken. De opbouw van de visie bestaat uit een toelichting op de volgende onderdelen:

1. Landelijk wettelijk kader
2. Gemeentelijke taken
3. Gemeentelijke uitvoering
4. Dierenwelzijnsveld Den Helder

1. Landelijk wettelijk kader

Wet dieren

Op 1 januari 2013 is de Wet dieren in werking getreden. De Wet dieren is een kaderwet. Dit betekent dat de wet zelf een beperkt aantal regels stelt en daarnaast de mogelijkheid biedt om allerlei deelonderwerpen (bijvoorbeeld regels ten aanzien van houden en doden van dieren) te regelen via Algemene Maatregelen van Bestuur (AMvB's) en ministeriële regelingen. De Wet dieren is de belangrijkste wet met betrekking tot gehouden dieren (onder andere landbouwhuisdieren en gezelschapsdieren) en bundelt alle regels ten aanzien van deze dieren in één wet.

De Wet dieren bevat enkele noviteiten. Zo is voor het eerst de erkenning van de intrinsieke waarde (eigen waarde) van het dier expliciet als uitgangspunt vastgelegd. Dat houdt in dat dieren met respect behandeld moeten worden en dat dieren niet nodeloos in hun welzijn mogen worden benadeeld. Het is daarmee verboden om (aangewezen) dieren onnodig pijn te doen, letsel te veroorzaken, de gezondheid of het welzijn te beschadigen en dieren de nodige zorg te onthouden, te doden of een dier als prijs, gift of beloning uit te reiken. Ook het verplicht chippen van honden is geregeld in de Wet dieren. Een andere belangrijke vernieuwing is de komst van de zogeheten 'positielijst' voor zoogdieren. Dit is een limitatieve lijst van zoogdieren die als huisdier gehouden mogen worden.

Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet en de nieuwe Wet natuurbescherming

De Flora- en faunawet is, net als de Wet dieren, een kaderwet. Een belangrijk deel van de nadere uitwerkingen is geregeld in AMvB's, Ministeriële regelingen en provinciale regelingen. Het doel van de Flora- en faunawet is het in stand houden van plant- en diersoorten die in het wild voorkomen. De wet geldt voor zowel inheemse (van nature in Nederland voorkomende) als uitheemse (van nature niet in Nederland voorkomende) soorten. Daarnaast heeft de wet als doel dat alle in het wild levende dieren en planten zo veel mogelijk met rust worden gelaten, niet alleen de zeldzame soorten. De Flora- en faunawet gaat, naast soortenbescherming, uit van de erkenning van de intrinsieke waarde van dieren en planten.

De Flora- en faunawet focust voornamelijk op de bescherming van soorten en de directe leefomgeving van deze soorten. Om grotere gebieden te beschermen, is er aparte wetgeving. De Natuurbeschermingswet, die in 2005 in werking is getreden, is hier een voorbeeld van. Binnen deze wet wordt onderscheid gemaakt tussen drie typen gebieden, namelijk: beschermde natuurmonumenten, gebieden die zijn aangewezen voor de uitvoer van verdragen of andere internationale verplichtingen en Natura-2000 gebieden.

De hiervoor beschreven Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet zullen opgaan in de nieuwe Wet natuurbescherming. Deze wet zal naar verwachting in het voorjaar 2016 in werking treden. Hierin zullen de huidige afzonderlijke wetten rondom natuurbescherming opgaan. Als de nieuwe wet is ingevoerd, zullen de provincies de plicht krijgen om een eigen natuurbeleid vast te leggen.

2. Gemeentelijke taak

Uit de landelijke wetgeving komen de volgende gemeentelijke taken voort:

Gezelschapsdieren

Gemeenten hebben, naast de zorgplicht die voor iedereen geldt, een wettelijke verplichting met betrekking tot het opvangen van zwervend aangetroffen dieren. In artikel 8 lid 3 van het Burgerlijk Wetboek (boek 5) is vastgelegd dat een gevonden dier, met een vermeende eigenaar, onder de verantwoordelijkheid van de gemeente valt. De gemeente moet deze 'gevonden zaak' gedurende 14 dagen voor de eigenaar bewaren. Wanneer de eigenaar zich niet binnen deze termijn meldt, wordt de gemeente eigenaar van het dier. De burgemeester kan het eigendomsrecht vervolgens overdragen aan het asiel of opvangcentrum waar het dier verblijft.

Daarnaast is er een taak voor de gemeente vanuit het Algemene Wet Bestuursrecht. Bij huisuitzettingen, detenties of vanwege gezondheidsrisico's kunnen politie en GGD huisdieren gedwongen op laten nemen. Deze gedwongen opvang valt conform de Algemene Wet Bestuursrecht (artikelen 5:29 en 5:30) ook onder de wettelijke taak van de gemeente. Hier geldt een maximale opvangtermijn van 13 weken. Tot slot heeft de gemeente een taak om kadavers van gezelschapsdieren te verwijderen (artikel 3.5 uit de Wet dieren).

Plaagdieren

De Woningwet en de Model-bouwverordening bevat voorschriften over ongedierte, reinheid en preventie. De gemeente heeft de taak toe te zien op de naleving van de voorschriften van de bouwverordeningen in geval van overtreding handhavend op te treden. Handhaven is plicht, gedogen is uitzondering. In gevallen van dieren die een gevaar opleveren voor de volksgezondheid is de gemeente verplicht handhavend op te treden.

Zeezoogdieren

Als gevolg van de wet op de strandvonderij is de burgemeester uit hoofde van zijn functie de strandvonder. Dit houdt in dat hij verantwoordelijk is voor alles wat op het strand aanspoelt, dus ook voor zeezoogdieren. Hierbij kan de burgemeester een noodverordening uitroepen en draagt hij zorg voor communicatie naar de buurgemeenten en veiligheidsregio.

3. Gemeentelijke uitvoering

Het uitvoeren van bovengenoemde regelgeving en handhaving van de regelgeving op het gebied van dierenwelzijn is primair een taak van het rijk. Gemeenten zijn (vooralsnog) niet bevoegd om aanvullende regels op het gebied van dierenwelzijn op te stellen. Wel zijn gemeenten bevoegd om aanvullende regelgeving vast te stellen om hinder en overlast te voorkomen en bestrijden, de volksgezondheid te bewaken en de openbare orde te handhaven. Aanvullende regelgeving en uitvoeringstaken binnen de gemeente Den Helder bestaan uit:

APV

Aanvullende regelgeving van de gemeente Den Helder staat omschreven in de Algemene Plaatselijke Verordening (APV). De artikelen 2:57 tot en met 2:59 en 5:40 van de APV hebben betrekking op dieren. De bepalingen gaan in op de volgende aspecten:

- Ruiterspaden;
- Loslopende honden;
- Verontreiniging door honden;
- Gevaarlijke en hinderlijke honden;

Beleidsnota's

De volgende beleidsnota's zijn vastgesteld:

- Flora- en faunawet – Leidraad bestendig beheer 2011
- Flora- en Faunawet – Leidraad ruimtelijke ontwikkeling 2013
- Flora- en Faunawet – Stadswerk gedragscode
- Dierenwelzijnsnota 2010 (die zal worden vervangen door deze visie)

Opvang gezelschapsdieren - afspraken met organisaties

Voor de uitvoering van de gemeentelijke taak inzake dierenopvang en vervoer zijn er afspraken met de dierenambulance Den Helder – Hollands Kroon en dierentehuis 't Schuthok. Zie voor meer informatie hoofdstuk 4.

Overlastbestrijding: plaagdieren, zeezoogdieren en overige overlast

In het kader van volksgezondheid onderneemt de gemeente actie bij plaagdierenbestrijding. Hier heeft de gemeente een faciliterende rol, in de praktijk worden de acties uitgezet bij gespecialiseerde bedrijven.

Inzake zeezoogdieren heeft de gemeente een coördinerende rol en onderneemt zij acties volgens vaststaande (landelijke) protocollen. De uitvoering is georganiseerd via het EHBZ (Eerste Hulp bij Zeezoogdieren) netwerk. Binnen de regio Noord-Holland is hiervoor een steunpunt opgericht (Den Helder – den Oever), waarbij de dierenambulance Den Helder – Hollands Kroon is aangesloten.

Tot slot kan er ook sprake zijn van overlast grote groepen dieren (zoals ganzen). Indien er sprake is van overlast roept de gemeente advies in van gespecialiseerde bedrijven.

Botulisme

Bij botulisme heeft het Hoogheemraadschap de taak om de vervuiling in het water teniet te doen. De gemeente heeft echter ook een rol bij het voorkomen en bestrijden van botulisme. De gemeente haalt de besmette dieren weg, laat ze onderzoeken en laat dode dieren volgens de richtlijnen in de Destructiewet vernietigen. Indien nodig verzorgt de gemeente ook de communicatie naar de samenleving.

Verlenen van evenementen met dieren

Bij evenementen moet worden voldaan aan de in de Wet Dieren opgenomen Gezondheids- en Welzijns Wet voor Dieren (GWWD). Deze wet bepaalt dat de mogelijkheden om dieren te gebruiken bij evenementen beperkt zijn. Gemeenten mogen met hun beleid niet in strijd handelen met de GWWD. Daarnaast is er voor het houden van dergelijke evenementen vrijwel altijd op grond van de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) een vergunning van de gemeente nodig. De gemeente Den Helder houdt zich aan de door de GHOR (Geneeskundige Hulp bij Ongevallen en Rampen) en de door de Veiligheidsregio NHN- opgestelde richtlijn 'Dieren bij evenementen' aan bij het verstrekken van vergunningen. Mishandeling van dieren wordt geconstateerd door de dierenpolitie.

4. Dierenwelzijnsveld Den Helder

De gemeente Den Helder staat in contact met een aantal organisaties die zich richten op dierenwelzijn en/of dieren in eigendom hebben.

Dierentehuis 't Schuthok

Op dit moment is er een subsidierelatie met dierentehuis 't Schuthok voor een bedrag van € 80.857,00. Hierbij zijn er specifieke afspraken over de vergoeding voor de opvang van honden en katten. In de praktijk vangt 't Schuthok echter meer dieren op (onder meer konijnen, knaagdieren etc.). Daarbij is het een uitvoering van een wettelijke taak, hierdoor is het meer geschikt om een dienstverleningsovereenkomst te sluiten in plaats van een subsidie (subsidies zijn bedoeld ter stimulering, terwijl de uitvoering van de wettelijke taak gericht is op het vervullen van deze specifieke taak). Hier kan uitvoering aan worden gegeven door een bijdrage vast te stellen bestaande uit een vast bedrag per inwoner, berekend op basis van de

huidige gemeentelijke bijdrage aan 't Schuthok. Hierbij wordt tevens opgenomen dat 't Schuthok alle huisdieren opvangt en dat zij na de 14 dagen automatisch eigenaar wordt van deze dieren. 't Schuthok heeft zelf ook aangegeven graag over te willen gaan op een dienstverleningsovereenkomst en heeft dit op deze manier ook geregeld met buurgemeente Hollands Kroon.

Dierenambulance Den Helder – Hollands Kroon

De dierenambulance vervoert gewonde en dode dieren voor de gemeente Den Helder. Op dit moment ontvangt de dierenambulance een vergoeding per gemaakte rit (bedroeg de afgelopen jaren tussen de €8.800,00 en €10.000,00). De dierenambulance heeft ook aangegeven voorkeur te hebben voor een dienstverleningsovereenkomst, dan weet men wat voor inkomsten er kunnen worden verwacht en kan hun beleid hierop afgestemd worden. Omdat ook hier sprake is van de uitvoering van een gemeentelijke taak, is het wenselijk om over te gaan op een dienstverleningsovereenkomst waarbij de bijdrage gebaseerd op een vast bedrag per inwoner. Voorgesteld wordt om de bijdrage aan de dierenambulance iets te verhogen, zodat zij behalve voor hun gemaakte ritten ook nog een bedrag overhouden die ingezet kan worden voor andere zaken (zoals materiaal of extra dierenartskosten bij uitzonderingsgevallen).

Vogelasiel De Paddestoel

Vogelasiel De Paddestoel heeft een belangrijke functie bij de opvang van vogels. De organisatie is voldoende robuust om te blijven voorbestaan. De gemeente zal dit ook blijven monitoren naar de toekomst toe. Zie voor verdere informatie de toelichting onder het kopje DWO.

DWO

Op verzoek van de gemeente zijn de dierenambulance en 't Schuthok samen met vogelasiel De Paddestoel verenigd binnen de koepelorganisatie DWO (dierenwelzijnsorganisaties). Vanuit de afzonderlijke besturen van de drie organisaties zitten twee afgevaardigden in het bestuur van de DWO. Vanuit de DWO worden de gezamenlijke belangen behartigd.

De gemeente ziet graag een verdere ontwikkeling van het DWO zodat op een efficiënte manier de belangen omtrent dierenwelzijn behartigd worden en er overkoepelende werkzaamheden kunnen worden uitgevoerd (zoals voorlichting, educatie en het beantwoorden van vragen uit de samenleving).

Voorgesteld wordt om een bij de kadernota 2016 structureel een bedrag vast te stellen (van €10.000) die beschikbaar wordt gesteld aan de DWO. Hierbij kan vervolgens binnen het DWO worden afgewogen waar deze middelen het beste ingezet kunnen worden. Dat kan één van de afzonderlijke organisaties zijn of een gezamenlijk doel uitgevoerd door alle organisaties (zoals extra voorlichting en/of educatie). Op deze manier wordt gewaarborgd dat er voldoende middelen zijn voor de gemeente haar wettelijke taken, maar heeft het DWO ook beleidsvrijheid .

De Helderse Vallei

Binnen de Helderse Vallei bevindt zich een kinderboerderij. Tevens biedt de Helderse Vallei activiteiten, educatie en voorlichting aan gericht op (huis)dieren en dierenwelzijn. De Helderse Vallei heeft het 'keurmerk Kinderboerderijen' van de Stichting Kinderboerderijen Nederland.

5. Financieel overzicht

De gemeente Den Helder streeft ernaar om de uitvoering en financiën inzake dierenwelzijn, waar mogelijk, op één lijn te brengen met de buurgemeenten Hollands Kroon en Schagen. Binnen deze twee gemeenten is er een bedrag per inwoner (€1,85) vastgesteld voor het dierenasiel en de dierenambulance. Op dit moment wordt in de gemeente Den Helder een bedrag van €1,62 per inwoner uitgegeven aan het dierenasiel en de dierenambulance. Voorgesteld wordt om de bijdrage in Den Helder ook op €1,85 per inwoner te brengen. Rekening houdend met de aanwezigheid van de DWO binnen onze gemeente en de wens om de vergoeding aan de dierenambulance te verhogen, kan de €1,85 dan als volgt verdeeld worden:

	Bijdrage vanaf 2017 - per inwoner	Bijdrage vanaf 2017 – totaal bedrag¹
Asiel	€ 1,44	€ 80.857,00
Ambulance	€ 0,23	€ 12.929,00
DWO	€ 0,18	€ 10.118,00
Totaal bedrag	€ 1,85	€ 103.904,00

¹ Berekend op basis van het inwoneraantal van de gemeente Den Helder in december 2015

Bijlage 1. Uitvoeringsplan Dierenwelzijn 2016-2019

Buiten de reguliere taken zal de gemeentelijke focus in de periode 2016 - 2019 liggen op de volgende onderwerpen:

1. Nieuwe afspraken met dierentehuis 't Schuthok en de dierenambulance Den Helder-Hollands Kroon: er zal per 2017 worden overgegaan op dienstverleningsovereenkomsten (2016).
2. Doorontwikkelen van stichting DWO als de gesprekspartner voor de gemeente over de invulling van deze visie (2016 e.v.).
3. Regionale afspraken over samenwerking dierenopvang en eenduidigheid in de uitvoerende taken inzake de opvang zwerfdieren (2016-2017)
4. In de subsidiegesprekken met de Helderse Vallei is het educatief aanbod op het gebied van kennis over dieren en hun leefgebied vast gesprekspunt (2016-2019).